

ЗВІТ
завідувача кафедри органічної хімії
Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
за 2022-2023 навчальний рік

Звітний навчальний рік повністю проходив в умовах воєнного стану і дистанційного проведення занять, тим не менш, кафедра органічної хімії знов посіла чільне місце серед кафедр хімічного факультету і достатньо високе місце - серед кафедр природничо-математичного профілю Університету. Викладачі кафедри (штатні і сумісники) мають достатньо високі показники індивідуальних факультетських рейтингів.

Навчальний процес (стратегія «Освітня діяльність у 2025 році»).

Кафедра вела у 2022-2023 н.р. **5 загальних курсів** на хімічному факультеті: *Органічна хімія* (3 курс), *Сучасний органічний синтез* (4 курс), *Біоорганічна та фармацевтична хімія* (4 курс), *Біоорганічна хімія* (1 курс магістратури), *Фізичні методи дослідження в хімії - ЯМР* (1 курс магістратури), а також **3 спеціальних курси** (1 курс магістратури ХФ, спеціалізація *органічна хімія*): *Хімія природних низькомолекулярних сполук, Внутрішньомолекулярні перегрупування та перициклічні реакції в органічній хімії, Стереохімія та стереоселективний органічний синтез*. За виключенням спецкурсів, аналогічне за змістом, але суттєво скорочене навантаження кафедра мала на заочному відділенні хімічного факультету. У 2022/2023 н.р. завдяки браку студентів, яким довелося евакуюватися з міста в умовах воєнних дій, не були реалізовані магістерської програми *Фармацевтична хімія* (гарант – проф. Коваленко С.М.) та *Екогеохімія нафти та газу*. Нова магістерська програма, *Матеріалознавча криміналістична експертиза*, базується, головним чином, на аналітичній хімії, до неї майже не були залучені викладачі кафедри органічної хімії.

В 2022-2023 навчальних роках всі дисципліни кафедри викладалися у дистанційному режимі у зв'язку з воєнним станом в Україні. Позитивним моментом у таких умовах були відзняті у попередні роки відеоролики більшості лабораторних робіт загального практикуму з курсу органічної хімії, а також курсів «Біоорганічна та фармацевтична хімія» і «Біоорганічна хімія». Переважна більшість лекційних курсів кафедри супроводжувалася мультимедійними презентаціями, що є особливістю проведення занять в умовах дистанційного навчання.

У звітний період кафедра, як і у попередні роки, вела курс *Органічної хімії* для студентів 1 курсу *біологічного факультету*, спеціальність *162 Біотехнологія і біоінженерія*. Проводилося удосконалення курсу лекцій з мультимедійним забезпеченням та віртуального лабораторного практикуму, а також дистанційних занять і екзаменів у рамках цього курсу.

В 2022/2023 навчальному році кафедра продовжила викладання загально-університетського курсу за вибором студентів *Вступ до органічної хімії* (у дистанційному режимі). Більшість слухачів були студентами 2 курсу нашого факультету, однак на рівні базової підготовки з органічної хімії студентів 3 курсу це знов майже не сказалося.

Також, кафедра забезпечувала викладання курсу *Біоорганічної та біологічної хімії* для студентів 1 курсу *медичного факультету* (україномовне та англійськомовне відділення, дистанційний режим). Кількість навчальних груп була суттєво скорочена у порівнянні з попередніми роками, адже за правилами наших закордонних партнерів навчання медиків можливе лише у очному режимі, також відтоку іноземних студентів сприяли гострі безпекові проблеми.

В звітному році розпочалась міжнародна навчальна програма з університетом Гуанчжоу (Китайська народна республіка), але кафедра знов була залучена до неї лише символічно (16 аудиторних годин + екзамен, курс *Applied Spectroscopy*).

У звітному році також у дистанційному режимі традиційно викладались курси аспірантської освітньої програми (1 та 2 роки навчання).

В минулому році навчальне навантаження викладачів кафедри склало тільки 2770 годин (у порівнянні з 4550 у попередньому році), з метою утримання середнього навантаження 600 годин на п. о. викладача за рік, довелося суттєво скоротити кількість штатних одиниць. На жаль, наукове керівництво кваліфікаційними роботами магістрів на хімічному факультеті було виведено з переліку аудиторного навантаження викладачів, що було додатковим чинником зниження викладацьких окладів.

Була організована педагогічна практика студентів групи студентів 4 курсу та виробнича практика магістрів 2 року навчання кафедри.

В звітний період в нас успішно завершили 1.5/2-річний курс навчання 3 магістри ОПП (один – після невдалої спроби у попередньому році) та 4 магістри ОНП, які захистили свої кваліфікаційні роботи в режимі відеоконференції. Завданням кафедри є сприяння виконанню черговою групою магістрів ОНП 2 курсу навчання їх дипломних досліджень та успішному захисту кваліфікаційних робіт.

Методичне забезпечення навчального процесу (стратегія «Освітня діяльність у 2025 році»).

Все ще є актуальним перевидання посібників з лабораторного практикуму з органічної хімії для студентів 3 курсу хімічного та студентів 1 курсу біологічного факультету з урахуванням введення нових лабораторних робіт без застосування прекурсорів, а також – необхідності корекції кількості застосовуваних в синтезах вихідних сполук. Це доведеться реалізовувати вже в післявоєнний період.

Кадровий склад кафедри (стратегія «Університетський менеджмент у 2025 році»).

Зазвичай, завдяки співпраці з медичним факультетом ми забезпечували можливість роботи за сумісництвом викладачів – колишніх випускників кафедри. В звітному році зовнішні сумісники для викладання на медичному факультеті, на відміну від ряду попередніх років, не залучалися.

Таким чином, у штаті кафедри у звітному навчальному році на постійній основі працювали 5 професорів ЗВО (д.х.н. Дорошенко А.О., Колос Н.М., Кириченко О.В., Ліпсон В.В., Коваленко С.М.), а також 5 доцентів ЗВО (к.х.н. Колосов М.О., Нікішин О.О., Чепелева Л.В.). За кількістю професорів кафедра все ще є одним з лідером на хімічному факультеті.

У 2023 році у разовій спецраді успішно захистив дисертацію аспірант кафедри А.Ю. Чумак (науковий керівник – Дорошенко А.О.).

До штатного розпису кафедри входили 3 штатних працівники НДП – інженери І категорії Бабенко І.Л. і Василенко Л.В. та провідний інженер Макогон І.А. (матеріально відповідальна особа та секретар кафедри). Інженер та старший викладач Швець О.Г. перебувала у декретній відпустці. До складу НДП кафедри відноситься також складув, провідний інженер Власенко С.О. На жаль, під час воєнного стану більшість наших працівників НДП знаходилися в режимі простою.

Організаційна робота (стратегія «Університетський менеджмент у 2025 році»).

У звітний період завідувач кафедри органічної хімії, Дорошенко А.О., був *гарантом магістерської спеціалізації 102 Хімія, ОПП*.

Виконував обов'язки члена *Наукової ради Національного фонду досліджень України*. Був переобраним на другий 4-річний термін.

Входив до складу *Експертної ради МОН, секція 16 – хімія*.

Проведено організаційну роботу і відкрито на хімічному факультеті нову докторську *Спеціалізовану вчену раду Д 64.051.14*, яка працюватиме впродовж 3 наступних років на постійній основі (наказ МОН № 185 від 20.02.2023). В її складі Дорошенко А.О. виконуватиме обов'язки *Голови ради*.

Був членом журі XXVIII Всеукраїнського турніру юних хіміків (Київ-2023), входив до складу журі Обласного конкурсу робіт МАН (2023), обидва заходи проводилися у дистанційному режимі.

Матеріальне забезпечення навчального процесу і кафедри в цілому (стратегія «Інфраструктура Каразінського університетського життя у 2025 році»).

До війни розпочато ремонт лабораторії V-102 і переобладнання її у викладацьку. Завдання на наступний рік – провести впорядкування лабораторій та інших приміщень кафедри, які постраждали внаслідок ракетного обстрілу Харкова.

Наукова робота (стратегія «Університетська наука у 2025 році»).

Співробітниками кафедри у звітному 2022 році було опубліковано розділ у міжнародній монографії (видавництво Wiley) та 19 статей у спеціалізованих фахових виданнях, які входять до наукометричної бази SCOPUS. Зроблено певну кількість доповідей на наукових конференціях. На жаль, в умовах військового стану, кількість доступних для науковців України фахових конференцій значно скоротилася.

Була проведена в дистанційному режимі чергова Всеукраїнська конференція студентів і аспірантів «Хімічні Каразінські читання-2023».

Наукова робота – позабюджетні кошти (стратегія «Університетська наука у 2025 році»).

У звітному році було тимчасово припинено виконання наукової тематики з ТОВ «НВП «Укроргсинтез», м. Київ (сподіваємось на продовження цієї співпраці в наступні роки). В умовах воєнного стану у зв'язку з відсутністю можливості функціонування хімічних лабораторій у головному корпусі нашого Університету, це співробітництво було фактично перенесено у Київ, на потужності організації-замовника. На даний момент ця тематика є спільною для двох кафедр – органічної хімії та хімічного матеріалознавства.

В звітному році розпочато фінансування проєкту Національного фонду досліджень України «Молекулярний дизайн, синтез та скринінг нових противірусних фармацевтичних інгредієнтів для терапії інфекційного захворювання COVID-19», у число авторів та виконавців якого входять професори кафедри Коваленко С.М. та Кириченко О.В. Професором кафедри, зовнішнім сумісником з НТК Інститут монокристалів НАН України, Ліпсон В.В. в 2023 р. отримано грант Національного фонду досліджень України «Розробка компонентів антимікробних лікарських препаратів для підвищення ефективності їх дії та запобігання резистентності мікроорганізмів».

У звітному навчальному році співробітники кафедри Колосов М.О. та Коваленко С.М. приймали участь у дослідженнях за тематикою базового фінансування ХНУ.

Актуальним завданням є відновлення держбюджетної тематики на кафедрі, а також робота з пошуку наукових грантів і позабюджетних тематик.

Завідувач кафедри органічної хімії,
доктор хімічних наук, професор
15.09.2023

Дорошенко А.О.